

Trin dysplasia cennog yr oesoffagws gydag ynni radio-amledd endosgopig

Gorffennaf 2014

Beth mae NICE wedi'i ddweud?

Prin yw'r dystiolaeth gadarn sy'n dangos pa mor dda y mae'r driniaeth hon yn gweithio ac mae rhai cymhlethdodau hysbys. Dylai ond cael ei defnyddio os rhoddir esboniad manwl o'r risgiau a bod camau ychwanegol yn cael eu rhoi ar waith i gofnodi ac adolygu beth sy'n digwydd.

Mae angen rhagor o waith ymchwil ar y driniaeth hon ar gyfer dysplasia cennog yn yr oesoffagws.

Mae NICE yn gofyn i weithwyr iechyd proffesiynol anfon gwybodaeth am bawb a gaiff y driniaeth a'r hyn sy'n digwydd iddynt wedyn i gofrestrfa cleifion Cenedlaethol HALO'r DU er mwyn gallu profi diogelwch y driniaeth a pha mor dda y mae'n gweithio dros amser.

Beth mae hyn yn ei olygu i mi?

Dylai eich gweithiwr iechyd proffesiynol roi eglurhad llawn o'r hyn sy'n gysylltiedig â chael triniaeth ynni radio-amledd endosgopig a thrafod y risgiau a'r manteision posibl gyda chi. Yn arbennig, dylai egluro'r ansicrwydd ynghylch pa mor debygol ydyw o wella eich symptomau. Dylech hefyd gael gwybod sut i gael rhagor o wybodaeth am y driniaeth. Dim ond ar ôl y drafodaeth hon y dylid gofyn i chi p'un a ydych am gytuno i gael y driniaeth hon.

Dylai eich gweithiwr iechyd proffesiynol ofyn i chi a ellir casglu manylion am eich triniaeth.

Eich tîm gofal iechyd

Tîm gofal iechyd sy'n brofiadol mewn rheoli dysplasia cennog yn yr oesoffagws ddylai benderfynu pa gleifion ddylai gael cynnig y driniaeth hon.

Dim ond endosgopwyr sydd â phrofiad o drin dysplasia cennog yn yr oesoffagws ddylai gyflawni'r driniaeth hon.

Y cyflwr

Mae dysplasia cennog yn yr oesoffagws yn gyflwr lle mae newidiadau i'r celloedd cennog iach sy'n ffurfio leinin rhan isaf yr oesoffagws. Mae'r celloedd yn datblygu annormaledd ac mae risg y byddant yn datblygu i fod yn ganseraidd dros amser. Datblygwyd nifer o driniaethau sy'n anelu at gael gwared o dysplasia cennog, megis dyfeisiau sy'n defnyddio triniaeth laser neu ynni oer.

Mae NICE wedi ystyried defnyddio ynni radio-amledd endoscopig fel opsiwn triniaeth arall.

Gall NHS Choices (www.nhs.uk) fod yn lle da i gael gwybod mwy.

Y driniaeth

Nod y driniaeth hon yw defnyddio ynni radio-amledd (gwres) i ddinistrio'r celloedd annormal a hybu twf celloedd cennog iach. Yr enw meddygol ar y weithdrefn hon yw 'abladiad radio-amledd endosgopig'. Caiff y driniaeth ei chyflawni tra bod y claf yn ymwybodol ond wedi'i lonyddu. Mae'r meddyg yn rhoi endosgop i lawr oesoffagws y claf. Yna caiff stiliwr bach ei lywio i ardal y celloedd annormal. Mae'r stiliwr yn rhoi ychydig eiliadau o ynni radio-amledd bob tro (mewn curiadau) er mwyn dinistrio'r celloedd annormal o amgylch y tu mewn i'r oesoffagws. Efallai y bydd angen sesiynau triniaeth ychwanegol os nodir unrhyw gelloedd annormal yn ystod y diagnosis dilynol.

Manteision a risgiau

Pan edrychodd NICE ar y dystiolaeth, penderfynwyd nad oes llawer o dystiolaeth dda ynglŷn â pha mor dda y mae'r driniaeth hon yn gweithio. Roedd y 3 astudiaeth a ystyriwyd gan NICE yn cynnwys cyfanswm o 62 o gleifion.

Dangoswyd y canlyniadau canlynol:

- gwardwyd dysplasia yn gyfan gwbwl yn hanner y cleifion o leiaf o'r rhain, roedd 80% ohonynt yn parhau i fod yn glir o'r clefyd ar ôl dwy flynedd
- daeth dysplasia yn ôl mewn rhai cleifion ar ôl triniaeth
- datblygodd dysplasia yn ganser mewn rhai cleifion ar ôl blwyddyn.

Dangosodd yr astudiaethau fod y risgiau canlynol yn gysylltiedig ag ynni radio-amledd endosgopig:

- creithio sy'n achosi i'r oesoffagws gulhau (gelwir hyn yn gulfannu oesoffagaidd) yn hyd at 20% o gleifion, lle roedd angen triniaeth
- datblygodd 1 claf dwll a chrawniad yn yr oesoffagws 12 diwrnod ar ôl y driniaeth a'r chwydd oherwydd bod yr oesoffagws wedi culhau ac roedd angen triniaeth bellach arno
- roedd gan 3 claf rwyg yn yr oesoffagws a achoswyd gan y driniaeth ond nid oedd angen triniaeth ar unrhyw un o'r rhwygau hyn
- roedd gan 1 claf dorthen waed yn yr oesoffagws ond nid oedd angen triniaeth ar hyn.

Dywedwyd wrth NICE am risgiau posibl eraill hefyd: poen ac anhawster wrth lyncu, problemau a achosir gan lonyddu, a phoen yn y frest a'r cefn

Os hoffech wybod mwy am yr astudiaethau, gweler y [canllaw](#). Gofynnwch i'ch gweithiwr iechyd proffesiynol esbonio unrhyw beth nad ydych yn ei ddeall.

Cwestiynau i'w gofyn i'ch gweithiwr iechyd proffesiynol

- Beth yn union yw'r driniaeth hon?
- Beth yw'r manteision posibl?
- Beth yw'r tebygolrwydd y bydd y manteision hynny yn berthnasol i mi? A allai'r driniaeth wneud i mi deimlo'n waeth?
- A oes triniaethau eraill ar gael?
- Beth yw risgiau'r driniaeth?
- A yw'r risgiau'n fach neu'n ddifrifol? Pa mor debygol ydynt?
- Pa ofal y bydd ei angen arnaf ar ôl y driniaeth?
- Beth sy'n digwydd os aiff rhywbeth o'i le?
- Beth allai ddigwydd os na chaf y driniaeth?

Egluro termau meddygol

Endosgop

Tiwb hyblyg tenau â camera ar ei ben.

Endosgopwr

Meddyg sy'n arbenigo mewn defnyddio endosgop.

Oesoffagws

Y tiwb o'r geg i'r stumog y mae bwyd yn treulio drwyddo.

Ynglŷn â'r wybodaeth hon

Mae canllaw ymyriadau [NICE](#) yn cynghori'r GIG ar ddiogelwch triniaeth a pha mor dda y mae'n gweithio.

ISBN: 978-1-4731-0763-2